

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра соціальної педагогіки та педагогіки вищої школи

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Проректор з науково-
педагогічної і навчальної роботи
та рекрутації**

проф. Гаврилюк С. В. _____

Протокол № 2 від 18.10.2017р.

Менеджмент вищої школи

ПРОГРАМА

**нормативної навчальної дисципліни
підготовки магістрів**

галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка»

спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»

освітньої програми «Педагогіка вищої школи»

Луцьк – 2017

Програма навчальної дисципліни «Менеджмент вищої школи» підготовки магістрів, галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка», спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки», за освітньою програмою «Педагогіка вищої школи»

Розробник: кандидат педагогічних наук, доцент Остапйовський І. Є.

Рецензент: кандидат педагогічних наук, доцент Заремба Л. В.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри соціальної педагогіки та педагогіки вищої школи
протокол № 3 від 17 вересня 2017 р.

Завідувач кафедри _____ (Гусак П.М.)

Програма навчальної дисципліни
схвалена науково-методичною комісією педагогічного факультету
протокол № 1 від 20 вересня 2017 р.

Голова науково-методичної
комісії педагогічного факультету _____ (Антонюк В. З.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань 01 «Освіта / Педагогіка» Спеціальність 011 «Освітні, педагогічні науки» Освітня програма «Педагогіка вищої школи» магістр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання: 5
		Семестр: 9
ІНДЗ: немає	Лекції: 20 год.	
	Практичні (семінарські): 20 год.	
	Лабораторні: -	
	Індивідуальні: -	
	Самостійна робота: 72 год.	
	Консультації: 8 год.	
	Форми контролю: екзамен	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Менеджмент вищої школи є нормативно навчальною дисципліною. Метою навчального курсу передбачено засвоєння студентами теоретико-методологічних засад управління ВНЗ, формування основних умінь і навичок, необхідних для управлінської діяльності.

Основними його завданням є:

- сформувати поняття про освіту в Україні як цілісну систему, розкрити ієрархію основних рівнів управління освітою, визначити їх основні характерні особливості;
- розкрити теоретико-методологічні засади управління ВНЗ;
- ознайомити з основними положеннями директивних і нормативних документів, що регламентують діяльність вищої школи;
- показати особливості управління ВНЗ в умовах соціально економічних перетворень у країні.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- генезу, закони, принципи, функції, методи менеджменту вищої школи;
- нормативно-законодавчу базу створення та функціонування ВНЗ;
- теорію та практику управління персоналом та власною кар'єрою;
- інноваційні підходи до управління ВНЗ.

вміти :

- прогнозувати діяльність закладу, установи;
- моделювати процеси створення та функціонування навчального закладу;
- розробляти критерії оцінки діяльності закладу, установи, групи, працівника

тощо;

- ефективно організовувати діяльність підлеглих;
- розробляти стратегію діяльності;
- працювати над підвищенням рівня професійної компетентності (власним і своїх підлеглих)

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

За результатами вивчення навчальної дисципліни «Менеджмент вищої школи» є оволодіння студентами дослідницькою, науковою, управлінською, менеджментською, педагогічною компетенціями.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лекції	Практичні і	Консультації	Самостійна робота
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. «Теоретико - методичні засади менеджменту вищої школи»					
Тема 1. Теоретичні витоки менеджменту вищої школи	16	4	4		8
Тема 2. Менеджмент організацій	12	2	2		8
Тема 3. Система освіти України та особливості управління ВНЗ.	12	2	2		8
Тема 4. Сутнісні характеристики менеджменту вищої школи	12	2	2		8
Тема 5. Управлінське рішення	14	2	2	2	8
Тема 6. Управлінська праця менеджерів вищої школи	12	2	2		8
Тема 7. Інформаційне забезпечення управління	12	2	2		8
Тема 8. Ділове спілкування в управлінні соціальною роботою	14	2	2	2	8
Тема 9. Імідж організації та персоналу вищої школи	18	2	2	4	8
Контрольна робота					
Разом за змістовим модулем 1	120	20	20	8	72

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Розробити анотації з 3 - 5 першоджерел з проблеми розвитку менеджменту як науки.

Визначити внутрішнє і зовнішнє середовище ВНЗ (за вибором студентів)

Розробити порівняльну таблицю реалізації функцій управління в діяльності менеджера та працівника ВНЗ.

Проаналізуйте наукову літературу і зробіть порівняльний аналіз методів менеджменту.

Зробити анотацію 4-5 джерел з проблеми прийняття та реалізації управлінського рішення у менеджменті вищої школи

Зробити анотацію 4-5 джерел з проблеми управлінської праці в менеджменті вищої школи

За результатами практики з метою створення системи інформаційного забезпечення управління можна передбачити наступні блоки інформації:

Розробіть, за вибором, одну із форм ділового спілкування

За вибором студента розробити рекомендації, спрямовані на формування іміджу ВНЗ, лідера або персоналу.

6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів для денної форми навчання										
Поточний контроль (макс = 40 балів)									Модульний контроль (макс = 60 б)	Загальна кількість балів
Модуль 1									Модуль 2	
Змістовий модуль 1									МКР	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	60	100
5	5	5	5	5	5	2	3	5		

Критерії поточного тематичного оцінювання студента

Загальне оцінювання навчальних досягнень студентів з курсу «Менеджмент вищої школи» здійснюється за 100-бальною шкалою. Воно включає поточне оцінювання студента за кожен модуль (згідно розподілу кількості балів по змістових модулях), підсумкову за МКР. МКР проводяться у формі письмової роботи (відкриті тести).

Критерії оцінки студента (підсумковий контроль)

Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену.

Максимальна кількість балів, що може бути отримана – 60.

У випадку проведення підсумкового контролю загальна кількість балів складається із суми балів за виконання практичних завдань (макс = 40 балів), та кількості балів набраних студентом за МКР (макс = 60 балів).

При визначенні кількості балів за екзамен викладач керується такими критеріями:

60 (максимальна кількість) балів ставиться у тому випадку, коли студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, вирішує складні проблемні завдання, вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, вирішує складні проблемні завдання, самостійно виконує науково-дослідницьку роботу; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої обдаровання і нахили, самостійно виконує 100% від загальної практичних завдань.

50–59 балів ставиться, коли студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, може робити часткові висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; самостійно відтворює понад 80% навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання при розв'язуванні задач за зразком; користується додатковими джерелами, виконує не менше 90% від загальної кількості практичних завдань.

40–49 балів ставиться, коли студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, з допомогою викладача може робити часткові висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; самостійно відтворює понад 70% навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання при розв'язуванні задач за зразком; користується додатковими джерелами, виконує не менше 75% від загальної кількості практичних завдань.

20–39 балів ставиться, коли студент має початковий рівень знань; знає половину навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснень викладача, повторити за зразком певну операцію, дію; описує явища, процеси без пояснень причин, із допомогою викладача здатен відтворити їх послідовність, слабо орієнтується у поняттях; має фрагментарні навички в роботі з підручником; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; здатен давати відповіді на прості, стандартні запитання, виявляє інтерес до навчального матеріалу, виконує до 45% від загальної кількості практичних завдань.

5–20 балів ставиться тоді, коли студент відтворює менш як половину навчального матеріалу; з допомогою викладача виконує елементарні завдання, здатен усно відтворити окремі частини теми; має фрагментарні уявлення про роботу з джерелами, не має сформованих умінь та навичок; виконує 30% від загальної практичних завдань.

1–4 балів ставиться студенту, коли він може розрізнити об'єкт вивчення і відтворити деякі його елементи; мало усвідомлює мету

навчально-пізнавальної діяльності; виконує не більш як 20% від загальної кількості практичних завдань.

Шкала оцінювання		
Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України / А.М. Алексюк. - К. : Либідь, 1998. - С. 315-326.
2. Андрушків Б.М. Основи менеджменту / Б. М. Андрушків, О. Є Кузьміна . - Львів: Світ, 1995.- 296с.
3. Базилевич В. Д. Інтелектуалізація та індивідуалізація - основа реформування нової парадигми класичної університетської освіти в галузі економіки і управління в контексті Болонського процесу / В. Д. Базилевич // Вища школа. - 2005. - № 6. - С. 28-96.
4. Балыхин Г. А. Управление развитием образования: организационно-экономический аспект / Г. А. Балыхин. - М. : Экономика, 2003. - 428 с.
5. Василенко О. М. Функції та методи управління освітнім процесом / О. М. Василенко // Наука і сучасність: збірник наукових праць Національного педагогічного університету ім. М.П.Драгоманова. - К. : Логос, 2000 - Вип. 1.Ч.2. - С. 25-36.
6. Гаєвський Б. А. Основи науки управління : навч. посібник. / Б. А. Гаєвський. - К. : МАУП, 1997. - 112 с.
7. Даниленко Л. І. Модернізація змісту, форм та методів управлінської діяльності директора загальноосвітньої школи: монографія / Л. І. Даниленко [2-е вид.]. - К. : Логос, 2002. - 140 с.
8. Єльнікова Г. В. Наукові основи розвитку управління загальною середньою освітою в регіоні : монографія / Г. В. Єльнікова. - К. : ДАККО, 1999. - 303 с.
9. Загальні відомості про вищу освіту в Україні [Електронний ресурс]. - Режим доступу: [http:// mon.gov.ua](http://mon.gov.ua)
10. Конаржевский Ю. А. Менеджмент и внутришкольное управление / Ю. А. Конаржевский. - М. : Педагогический поиск, 2000. - 224 с.
11. Конспект лекцій з дисципліни «Менеджмент освіти» (для студентів-магістрів всіх форм навчання спеціальностей "Українська мова і література", «Історія», «Педагогіка вищої школи») / Укл.: Коробович Л.П. -Р: МEGУ, 2012. - 68 с.
12. Крижко В.В Менеджмент в освіті. Навч. -методичний посібник / В.В. Крижко, Є.М. Павлютенков. - К., 1998. -192 с.

13. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи. / А. І. Кузьмінський. - К.: «Знання», 2005.- 486 с.
14. Ларина Р.Р. Имидж вуза как фактор повышения его конкурентоспособности / Р.Р. Ларина // Гуманитарні науки.- 2012.- № 2.- С.114 – 119.
15. Мармаза О.І. Менеджмент в освіті: секрети успішного управління / О.І. Мармаза. – Х.: Вид. група «Основа», 2005. – 176 с.
16. Мармаза О.І. Інноваційні підходи до управління навчальним закладом. - Х.: Основа, 2004.- 240с.
17. Маслов В. І. Теоретичні основи педагогічного менеджменту : навч. посібник / В. І. Маслов, В. П. Драгун, В. В. Шаркунова. - К. : УПКККО, 1996 - 88 с.
18. Мексон М. Х. Основы менеджмента / М. Х. Мексон, М. Альберт, Ф. Хедоури; пер. с англ. - М. : Дело ЛТДД, 1994. - 702 с.
19. Новак В. О. Основы теории управления: навч. посібник / В. О. Новак. - К. : НАУ, 2001. - 236 с.
20. Орбан – Лембрик Л.Е. Психологія Управління: Посібник.- К.: Академвидав, 2003.- 568с.
21. Освітній менеджмент: Навчальний посібник/ За ред. Л.Даниленко, Л. Карамушки.- К.- 2003.- 400с.
22. Островерхова Н. М. Ефективність управління загальноосвітньою школою: соціально-педагогічний аспект : монографія / Н. М. Островерхова, Л. І. Даниленко. - К. : Школяр, 1996. - 302 с.
23. Соціальна педагогіка: теорія, технології та історія : навч.-метод. посібник для підгот. до держ. атест. студ. за освіт.-кваліф.рівнем «бакалавр» / за ред. П. М. Гусака, І. Є. Остапівського – Луцьк. : Вежа – Друк, 2013. – 324с.
24. Управління навчальним закладом: Навчально-методичний посібник: У 2- х ч./ О.І. Мармаза, О.М. Касьянова, В.В. Григора та ін.- Х.: Ранок, 2003.- 312с.
25. Шамова Т. И. Управление образовательными системами: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Т. И. Шамова, П. И. Третьяков, Н. П. Капустин; под ред. Т. И. Шаповой. - М. : Гуманит. изд. центр «ВЛАДОС», 2002. - 320 с.
26. Щекин Г. В. Профессиональная ориентация, подготовка и оценка персонала / Г. В. Щекин, В. И. Яровой // Библиотека управляющего персоналом: мировой опыт. - К. : МАУП, 1995. - С. 15-30.
27. Щекин Г. В. Социальная теория и кадровая политика : монография / Г. В. Щекин. - К. : МАУП, 2000 - 576 с.
28. Щекин Г.В. Практическая психология менеджмента: Как делать карьеру. Как строить организацию: Научно-практическое пособие. - К.: Украина, 1994.-399 с.

8. ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Сутність поняття «управління», «менеджмент», «освітній менеджмент», «менеджмент вищої школи».
2. Наукові школи управління.
3. Процесний, системний та ситуаційний підходи до управління.
4. Поняття організації та її функції.
5. Закони організації.
6. Типи організацій.
7. Система освіти України, її складові.
8. Структурно-функціональна модель вищого навчального закладу.
9. Принципи управління вищим навчальним закладом.
10. Структура управління ВНЗ.
- 11.Органи громадського самоврядування у вищих навчальних закладах.

12. Студентське самоврядування.
13. Закони управління.
14. Принципи управління.
15. Рівні управління. Суб'єкт та об'єкт менеджменту вищої школи.
16. Функції менеджменту.
17. Методи менеджменту вищої школи.
18. Визначення категорії "рішення". Класифікація рішень.
19. Умови прийняття рішень.
20. Характеристика моделі розробки та прийняття рішення.
21. Фактори, що впливають на прийняття рішення.
22. Вимоги до особи керівника в процесі прийняття рішення.
23. Менеджер-ключова фігура у вищій школі. Вимоги до професійної компетенції менеджерів.
24. Інформаційне забезпечення управління ВНЗ.
25. Значення і сутність ділового спілкування.
26. Імідж організації та персоналу вищої школи
27. Паблік рілейшен як засіб управління іміджем.